

Opinnäytetyö (AMK)

Medianomi

Journalismi

2023

Laur Forsén

Teitä pelkää en, mä kuulun liittoon

– Tapaus: Suomen Journalistiliiton
opiskelijatoiminnan viestinnän kehittäminen

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Medianomi

Journalismi

19.5.2023 | 30 sivua

Laur Forsén

Teitä pelkää en, mä kuulun liittoon

- Tapaus: Suomen Journalistiliiton opiskelijatoiminnan viestinnän kehittäminen

Valtio käyttää kansalasiinsa pakkovaltaa ja säättää lakeja, jotka vaikuttavat sekä yksityishenkilöihin että yrityksiin. Totuudenmukainen ja objektiivinen journalismi antaa kansalaisille tietoa laeista, prosesseista ja päättäjistä. Laadukkaan journalismin avulla kansalaiset voivat paremmin osallistua demokratiaan.

Voittojen maksimointi ja asiakas- tai viihdelähtöisyys huonontavat journalismia.

Tulostavoitteiden paineessa ja kiireessä ei synny luotettavaa ja laadukasta journalismia.

On pohdittava, voitaisiinko journalismi käsittää erityisenä professiona, joka ajaa yleistä etua ja jota voitaisiin pyrkiä vapauttamaan markkinatalouden heilahteluista.

Pohjoismaisen mallin mukainen mediatuki olisi tässä tapauksessa toivottava kehityssuunta.

Työehtosopimusneuvottelijana ja alan etujärjestönä Suomen Journalistiliitolla on merkittävä rooli alan tulevaisuuden ja työskentelyolosuhteiden parantamisessa.

Pitääkseen mandaattinsa elinvoimaisena, on ammattiyhdistyksen kiinnitettävä erityistä huomiota saadakseen vasta alalle tulleista työntekijöistä elinikäisiä liiton jäseniä. Tämä saavutetaan järjestelmällisellä ja tavoitteellisella opiskelijatoiminnalla ja hyvin suunnitellulla viestinnällä. Esimerkkinä tästä voidaan pitää opiskelijatoiminnassa toteutettua viestintää vuosina 2020–2022.

Asiasanat:

Journalistiliitto, journalismi, ammattiyhdistys, viestintä

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Bachelor of Arts

Journalism

19.5.2023 | 30 pages

Laur Forsén

Oh, you can't scare me, I'm sticking to the union

- Case: Developing the student affairs communications of the Union of Journalists in Finland

The state has ultimate power over its citizens and legislation has effects on both the private citizen and the business. Truthful and objective journalism allows the people to gain knowledge about laws, processes, and the policymakers. With the aid of quality journalism, citizens are better equipped to participate in democracy.

The maximization of profits and the customer- or entertainment-oriented approach are deteriorating journalism. In rush and pressured by profit targets, journalism won't achieve quality and trustworthiness.

It warrants debate, whether journalism could be understood as a profession that contributes to the public good and could be freed from the turbulence of market economics. Moving towards the Nordic system of media grants would be a favourable trend.

As a negotiator of collective labour agreements and an advocacy group of the field, The Union of Journalists in Finland has a major role in improving the media industry and the conditions of media workers.

For the union to keep its mandate alive, it must focus on the newcomers to mold them into lifelong union members. This can be achieved through systematic and goal-oriented student affairs and well-planned communications. An example of this could be the communications in the Unions student operations between years 2020-2022.

Keywords:

The Union of Journalists in Finland, journalism, labour union, communications

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Viestinnän strategiset lähtökohdat ja arvopohja	7
2.1 Mihin tarvitsemme laadukasta journalismia?	7
2.2 Ammattiyhdistysliikkeen rooli	12
3 Suomen Journalistiliiton opiskelijatoiminnan viestintä	18
3.1 Opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelma	19
3.2 Opiskelijatoiminnan viestintäkanava	22
4 Yhteenveto ja johtopäätökset	26
Lähteet	28

Liitteet

Liite 1. Suomen Journalistiliiton opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelma

1 Johdanto

Työskentelin osa-aikaisesti opintojeni ohella Suomen Journalistiliitossa opiskelijatoiminnasta vastaavana asiahenkilönä 1.10.2019–31.12.2022. Työssä syvensin tietämystäni koko media-alasta, ja kiinnostukseni ammattiyhdistysliikkeen historiaan, toimintaan ja tulevaisuuteen kasvoi.

Tässä opinnäytetyössä laadin kuvauksen Journalistiliiton opiskelijatoiminnan viestinnän kehittämisestä vuosina 2020–2022. Erittelen sen arvo- ja argumentaatiopohjan, jonka päälle viestinnän strateginen suunnittelu rakennettiin.

Huolimatta siitä, että Journalistiliitto on koko media-alan ammattilaisten ammattiliitto, on journalismilla erityinen yhteiskunnallinen rooli, joka viestinnällistyy vahvasti liiton kaikessa toiminnassa.

Aloitan argumentoimalla sen puolesta, että toteutuakseen demokratia vaatii laadukasta journalismia ja laadukasta journalismia ei revitä loppuun palaneiden työntekijöiden selkänahasta. Digitalisoitumisen jälkeinen kehitys on kulkenut suuntaan, jossa kiire ajaa vaillinaiseen uutisointiin ja mediatalojen voitot ohjataan investointien sijaan osinkojen maksamiseen. Väitän alan ammattiliitolla ja sen jäsenkehityksellä olevan olennainen rooli journalismin ja koko demokratian valoisamman tulevaisuuden rakentamisessa.

Opinnäytetyön toisessa osassa kuvaan Suomen Journalistiliiton työntekijänä laatimaani viestintäsuunnitelmaa ja sen pohjalta toteutettua viestintää. Arvioin työskentelyni lähtökohtia sekä tavoitteiden saavuttamista. Tarkastelen opiskelijatoiminnan kehittämistä ja viestinnän onnistumista edellisen osion argumenttien jatkumona ja ammattiliiton jäsenkehitystavoitteen valossa.

Tarkastelussa pääpainona on kehittämistoiminnan ja viestinnän perusteiden sekä teoriapohjan johdonmukaisuus, ei niinkään toiminnan ja viestinnän mitattava onnistuminen. Onnistumisen tulokset nähdään pitkällä aikavälillä eikä niihin perehtyminen ole tässä opinnäytetyössä kannattavaa, mutta käytän joitain mittareita, kuten mainittua jäsenmäärän kehitystä, kehittämisprojektien tulosten

arvioimiseksi. Arvioin onnistumista asetettujen sisällöllisten tavoitteiden valossa, mutta viittaa myös saatavilla olevaan kvantitatiiviseen aineistoon, kuten sosiaalisen median julkaisujen näyttöjen, reaktioiden ja seuraajien määriin.

Tutkimuskysymykseni on, millaisin argumentein journalistien ammattiliiton jäsenmäärän kasvattamisen tavoite on perusteltavissa, ja miten näiden argumenttien pohjalta liiton opiskelijatoiminnan viestintää kehitettiin. Lisäksi tarkastelen sitä, miten viestinnässä onnistuttiin ammattiliiton yleisten tavoitteiden valossa.

Opinnäytetyöni tuloksia voidaan käyttää ammattiliitossa suunniteltaessa ja toteutettaessa opiskelijatoimintaa ja sen viestintää jatkossa. Pyrin tarjoamaan ymmärrystä yhden liiton osa-alueen toiminnasta ja sen kehittämistarpeista.

Tausta-aineistona käytän tutkimustiedon ja alan oppaiden lisäksi liiton omia julkaisuja ja liiton viestintää. Lisäksi hyödynnän muun muassa Journalistissa ja Suomen Lehdistössä julkaistuja lehtiartikkeleita.

2 Viestinnän strategiset lähtökohdat ja arvopohja

Opinnäytetyön tässä osiossa argumentoin journalismilla olevan erityisrooli yhteiskunnassa ja demokratian toteutumisessa. Tarkoitukseni on havainnollistaa niitä lähtökohtia, joiden päälle ammattiliitto rakentaa viestintäänsä ja oikeuttaa olemassaoloaan.

Vaikuttavalla viestinnällä on onnistuakseen oltava vahva strateginen pohja.

2.1 Mihin tarvitsemme laadukasta journalismia?

Joukkoviestinnän tutkija Kauko Pietilän mukaan journalismin voi käsittää kommunikaatioprosessiksi, jossa tietoa välitetään niiltä, jotka tietävät, eli lähteiltä, niille, jotka eivät tiedä, eli yleisölle. Tiedon välittäjäroolin lisäksi journalismi voidaan nähdä itse yhteiskuntaa ja sen todellisuutta rakentavana tekijänä, joka pakottaa ihmiset tietoiseksi toinen toisistaan ja tekemisiin meitä ympäröivien instituutioiden kanssa. (Pietilä 2012, 48–52.)

Journalismi on siis kanssakäymisen väline, joka luo todellisuutta, jossa kanssakäyminen tapahtuu. Toimittajat toimittavat yhteiskuntaa itseään, joka on jossain mielessä myös journalismin aikaansaannosta. (Pietilä 2012, 151.)

Viestintätieteilijä Ron F. Smith esittää teoksessaan ”Ethics in Journalism” journalismin tehtäviksi totuudenmukaisen tiedonvälityksen ja demokraattisen järjestelmän ylläpitoon osallistumisen. Jotta kansalaisilla on mahdollisuus hallita itseään ja tehdä demokraattisia päätöksiä, on heidän oltava hyvin ja totuudenmukaisesti informoituja noihin päätöksiin vaikuttavista tekijöistä, ja tämä tiedottaminen ja demokratian edistäminen lankeaa journalistien tehtäväksi. (Smith 2008, 10.)

Journalistin tehtävänä on toimia vallan vahtikoirana sekä edistää kansalaisten oikeutta ja tosiasiallista mahdollisuutta tietää, miten heihin vaikuttavat päätökset poliittisissa prosesseissa syntyvät. Valtio kykenee rajoittamaan yritysten ja yksityisten kansalaisten toimintaa yhteiskunnan ja elämän eri osa-alueilla, joten

journalistin tulee tiedottaa kansalaisia siitä, miten valtio keräämiään verovaroja käyttää ja miten demokraattisesti valitut edustajat työnsä suorittavat.

Journalismin ansiosta kansalaisilla on mahdollisuus tehdä hyvin informoituja päätöksiä seuraavissa vaaleissa. (Smith 2008, 12, 144.)

Mikäli käsitämme journalismin paitsi yhteiskuntaa rakentavana myös demokratiaa ylläpitävänä tekijänä, ei liene aivan yhdentekevää, miten journalismia tehdään.

Alan itsesääntelyelimen, Julkisen sanan neuvoston, laatimat Journalistin ohjeet toteavat journalistin olevan ennen kaikkea vastuussa yleisölle, jolla on oikeus tietää, mitä yhteiskunnassa tapahtuu (JSN 2014).

Journalistin ohjeet antavat työskentelevälle journalistille ohjenuoran hyvästä journalistisesta tavasta sekä siitä, mitä eettiseen toimintaan perustuvan tiedonvälityksen oletetaan olevan suomalaisissa joukkotiedotusvälineissä.

Journalistin ohjeiden mukaan journalistilla on velvollisuus pyrkiä totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen (JSN 2014).

Totuudenmukaisuutta tavoitellessamme esitetään usein myös vaatimus objektiivisuudesta. Objektiivisuus käsitetään journalistisen raportoinnin ihanteena, joka usein toteutuu esimerkiksi kahden toisistaan riippumattoman lähteen siteeraamisessa. Tällainen ajatus synteesisistä ei välttämättä aina edistä sisällön totuudellisuutta, vaan journalistin on itse nähtävä vaivaa ja tehtävä lähteistään riippumatonta selvitystyötä. (Smith 2008, 43.)

Smith siteeraa amerikkalaisen journalistin E. J. Dionen sanoja:

”Journalistin oletetaan olevan otteeltaan neutraali, mutta tutkiva, raportoinnissaan olla ottamatta tapahtumiin osaa, mutta hänen teoillaan tulisi silti olla yhteiskunnallinen vaikutus, otteen tulee olla reilu, mutta kärjen kuuluu olla terävä” (Smith 2008, 38).

Esitetyn valossa journalismin toimittaminen vaikuttaakin varsin vakavalta ja vaativalta tehtävältä. Onnistutaanko siinä?

Vaikka journalismi nähtäisiin julkista palvelevana ja yhteisenä hyvänä, noudattaa se yritysten taloudellisen tuoton tavoittelun logiikkaa, mikä, myönnämme tai emme, vaikuttaa toimituksellisiin ratkaisuihin ja mediatuotteiden sisältöön (Smith 2008, 317).

Teoksessaan ”Journalistin etiikka” Jorma Mäntylä huomauttaa, että vuonna 2005 toteutetussa perusteellisessa uudistuksessa Journalistin ohjeista on jätetty pois vaatimus uutisoinnin olennaisuudesta ja monipuolisuudesta (Mäntylä 2004, 45.)

Yleinen etu on kadonnut ohjeista, eikä eettistä ohjeistoa enää perustella ylevällä ajatuksella kansalaisyleisön toimintakyvyn palvelemisesta. Etiikka näyttäytyy ammatillisen suojautumisen välineenä toimittajille. (Mäntylä 2004, 134–135.)

Viestintä ymmärretään nykyään kaupalliseksi tuotteeksi, jolloin tavara on valmistettu teollisesti, nopeasti ja edullisesti, eikä raa’an liiketaloudellinen ajattelu käy yksiin eettisesti harkiten ja hyvin tuotetun journalismin ihanteiden kanssa. Tulosvaatimus ja toimituksellinen kilpailu, sekä niistä johtuva kiire näkyvät Mäntylän mukaan vuonna 2005 uudistetuissa Journalistin ohjeissa, joissa aikaisemmista poiketen, ja nykyäänkin, todetaan: ”Uutisen voi julkaista rajallistenkin tietojen perusteella.” (JSN 2014, Mäntylä 2004, 144–145.)

Toimittajat Juha Honkonen ja Jussi Lankinen kirjoittavat vuonna 2012 julkaistussa pamfletissaan ”Huonoja uutisia – Näin mediatalot pilaavat journalismin” median murroksesta, digitalisoitumisesta ja sen mukanaan tuomasta kiireestä ja laatujournalismin rappiosta. Toimittajat syyttävät kovin sanankääntein mediataloja ylenpalttisesta voitontavoittelusta työntekijöidensä hyvinvoinnin ja työn tuotteen laadun kustannuksella.

Toimittajat kirjoittivat Suomen mediaa vaivaavan Yhdysvalloista rantautunut sadonkorjuun kulttuuri, jossa mediatalon voittoja ei palauteta investointeina toiminnan kasvattamiseen, vaan tuotot valuvat osinkoina omistajien taskuihin. Lehtitalot eivät kasvata toimitustensa kokoja, naapurilehti ostetaan kilpailun vähentämiseksi, eivätkä omistajat itsekään enää usko alaan, vaan lehti imetään kuiviin. (Honkonen & Lankinen 2012, 12–14, 27–29.)

Kehityskulku on jatkunut ja myös viime vuosina on uutisoitu laajoista toimittajien irtisanomisista ja lomautuksista mediatalojen takoessa kovaa tulosta ja maksaessa osakkailleen osinkoa (SJL 27.3.2020, SJL 5.11.2020).

Honkonen ja Lankinen listaavat laatujournalismin määreiksi totuudenmukaisuuden, taustoittavuuden, analyttisyyden, kriittisyyden, kattavuuden, ajankohtaisuuden, keskusteleavuuden, riippumattomuuden, viihdyttävyyden ja ainutlaatuisuuden (Honkonen & Lankinen 2012, 45–46). Ylikuormitettujen yleistoimittajien on mahdoton saavuttaa vaadittua tasoa säännöllisesti (Ibid. 141).

Usein kiire sekä itsenäisen selvitystyön puute johtavat vaillinaiseen käsittelyyn. Journalistin ohjeiden kohtaa 10 rikotaan järjestelmällisesti. Tietoja ei tarkisteta mahdollisimman hyvin, eikä varsinkaan silloin kun ne on aikaisemmin jo julkaistu. (Honkonen & Lankinen 2012, 112.) Pienimmätkin virheet journalistisessa tuotteessa aiheuttavat uskon horjumista koko mediaan ja vähentävät sen luotettavuutta.

Yleisö ajattelee saavansa internetistä ilmaiseksi tarvitsemansa tiedon ja poistuu maksetun median ääreltä, mikä myös karkottaa mainostajat. Mediatalot pyrkivät tasapainottamaan talouttaan ja irtisanovat toimittajia, mikä johtaa journalismin laadun heikkenemiseen ja yhä useampiin uusimattomiin tilauksiin. (Honkonen & Lankinen 2012, 11–12.)

Smithinkin mukaan kansan usko ja luottamus objektiiviseen ja luotettavaan journalismiin on osasyin rapistunut digitalisoitumisen myötä. Välittömän tiedottamisen sekä jatkuvan uuden sisällön päivittämisen vaatimus on paitsi huonontanut journalismin laadullisia määreitä myös muuttanut journalismin sisältöjä tehden vähäpätöisemmistäkin tai viihteellisistä aiheista yhtä lailla uutisoituja yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien rinnalla. (Smith 2008, 15.)

Päivän pääuutislähetysten tai aamuisen sanomalehden ollessa merkittävän tiedon välityksen pääasiallinen kanava, toimituksilla on ollut huomattava valta sen määrittelyssä, mikä on tärkeintä ja ansaitsee suurimman palstatilan tai

ruutuajan. Medioiden kilpaillessa paitsi siitä, kuka aiheesta ensimmäisenä uutisoi, myös siitä, kuka tuottaa kuluttajille riittävästi kiinnostavaa sisältöä jatkuvalla syötöllä, korostuu luonnollisesti niin sanottujen pehmeiden aiheiden käsittelyn määrä ja merkityksellisen ja merkityksettömän raja hämärtyy.

Kovimman kolauksen joukkotiedotusvälineiden maineelle antavat kuitenkin selkeät asiavirheet eli epäonnistuminen journalismin tärkeimmässä tehtävässä, totuudenmukaisessa tiedottamisessa. Smithin mukaan yksi vakavimmista ongelmista piilee siinä, kuinka vähän toimittajat pystyvät aiheisiinsa perehtymään. Monimutkaisten aiheiden uutisointi rajoittuu usein vain asiantuntijoiden suoraan siteeraamiseen, mikä voi näyttäytyä palvelevan objektiivisuuden tavoitetta, mutta aiheen tai uutistapahtuman merkityksellisyyttä tai taustoja ei ehditä avata. (Smith 2008, 63–64.)

Totuudenmukaista ja tasapuolista tiedonvälitystä uhkaa Smithin mukaan myös puutteellisuus lähteiden hankinnassa. Kiireessä toimittajat turvautuvat yleensä sadasti siteerattuihin, helposti tavoitettavissa oleviin lähteisiin yrittämättä tai voimatta tavoittaa vaihtoehtoja. (Smith 2008, 125.)

Pietilä erittelee teoksessaan ”Journalismi ammattina – Journalistiprofession teoria” (2012) journalistin ammatin erityislaatusuutta ja mahdollisuutta mieltää toimittajan ammatti erikoistietoja ja -taitoja vaativaksi professioksi.

Erotuksena muista, pääasiassa tulokseen ja omaan etuun tähtäävistä ammateista professiot, kuten lääkärin tai juristin ammatti, tavoittelevat yhteistä hyvää. Mikäli journalismi olisi professio, voitaisiin journalistista työtä arvioida riippumatta markkinamenestyksestä. (Pietilä 2012, 10—22.)

Pietilä listaa sosiologisiin professiotutkimuksiin viitaten kuusi profession ominaispiirrettä:

1. ammatinharjoituksen perustana on teoreettinen tieto
2. ammattikäytäntöön on järjestetty korkea-asteinen koulutus
3. ammatin harjoittajan tulee läpäistä pätevyystesti
4. ammattikäytäntöä ohjaa eettinen koodi, normisto

5. ammatillinen toiminta on altruistista, niin ettei ammattilainen pidä silmällä vain omaa etuaan, edistää yleistä intressiä

6. ammattilaiset ovat järjestäytyneet omaksi organisaatiokseen.

(Pietilä 2012, 68.)

Suomessa journalismi läpäisee testin osin (Pietilä 2012, 69).

Deprofessionalisaatiota sen sijaan tukisi talouden ja markkinoiden tarpeisiin vastaaminen. Yleisö on muuttumassa asiakkaiksi ja asiakkaiden toiveet syrjäyttävät uutiskriteerit. (Pietilä 2012, 264–265.) Pietilän mukaan tyydyttämällä asiatonta uteliaisuutta journalismi ylläpitää ja rahoittaa itseään. Profession intressin tulisi olla yksityisen sijaan yleinen. (Pietilä 2012, 70–71.)

Journalismissa asiakas ei voi olla aina oikeassa ja toimittaja tarvitsee työnantajan tuen asiakkaan haluista riippumattomalle harkinnalle. Voidaan siis väittää, että journalistin ammatti muistuttaa professiota ja vaatii sen mukaisen rahoituksen, joka voi tulla myös mediatalon kukkaron ulkopuolelta. Muissa pohjoismaissa mediatukijärjestelmä on Suomea huomattavasti kattavampi (Liikenne- ja viestintäministeriö 2022).

2.2 Ammattiyhdistysliikkeen rooli

Ammatin professionalisoitumisen vaikuttimena toimii usein halu taata muiden kuin markkina-arvojen toteutuminen ammatin harjoittamisessa. Huolta kaupallisten intressien haitoista journalismiin podettiin jo 1900-luvun alussa. (Pietilä 2012, 65.)

Niin Suomessa kuin muuallakin journalistien järjestäytyminen on noudattanut professionalisoitumisen sijaan unionismin periaatteita. Työntekijöiden kiinnostuksen kohteena on ollut ammattiyhdistyksen ja -arvostuksen aseman pönkittämisen sijaan ammattilaisten työskentelyolosuhteet. (Pietilä 2012, 138–139.)

Historioitsija Juha Siltala kirjoittaa vuonna 2004 julkaistussa teoksessaan ”Työelämän huonontumisen lyhyt historia” nykyisenkaltaisen

ammattiyhdistysliikkeen synnystä maailmansotien jälkeen. Työsuhteen ehdot eivät olleet enää kiinni yksilön neuvottelutaidoista, vaan työehdot muuttuivat sosiaalisiksi oikeuksiksi. (Siltala 2004, 57–60.)

Suomessa journalistien etuja valvoo alan ammattiyhdistys Journalistiliitto.

P. Leino-Kaukiainen ja L. Riska-Campbell kirjoittavat teoksessaan ”Ei mikään yhden illan juttu—Journalistien järjestäytymisen vuosisata” Journalistiliiton historian vaiheista vuosilta 1921–2006. Historiikki on Journalistiliiton tilaama ja projektin toteutumisesta on ohjannut liiton hallituksen nimeämä toimikunta. Historiikki julkaistiin vuonna 2018.

Suomen Sanomalehtimiesten Liitto perustettiin maaliskuussa 1921. Syynä liiton perustamiselle oli paitsi orastavan ammattiarvostuksen ja ammattitaidon kohottaminen myös toimittajien nostaminen ensimmäisen maailmansodan jälkeisen inflaation aiheuttamasta palkkakuopasta. (Leino-Kaukiainen 2018, 24–27.)

Ensi töikseen tuore liitto lähti tavoittelemaan toimittajille minimipalkkaa ja vaati työsopimuksista tehtävän kirjallisia. Myös neuvottelut yliopistojen kanssa toimittajaopintojen käynnistämiseksi olivat suunnitteilla. (Leino-Kaukiainen 2018, 29.) Ensimmäinen juridisesti sitova työehtosopimus syntyi vuonna 1967 ja sen piiriin kuului noin 90 prosenttia toimittajista (Leino-Kaukiainen 2018, 163–164).

Näistä ajoista on päästy pitkälle. Nykyään liitto neuvottelee jäsenilleen yhdeksän eri työehtosopimusta av-kääntäjistä Sanoman radiotyöntekijöihin. Journalismia, viestintää ja media-alaa opetetaan kymmenissä eri korkeakouluissa ympäri maata.

Jäseniä liitolla oli vuoden 2022 lopussa 14 060, joista työsuhteisia ja freelancereita oli yhteensä 8 440, eläkeläisiä 4001 ja työttömiä 705. Opiskelijoita liittoon kuului 914 (journalistiliitto.fi).

Ammattiliitto ei ole vain koulutuksia ja jäsenalennuksia. Pidämme minimipalkkaa, palkallisia lomia ja vanhempainvapaita itsestäänselvyyksinä tai

jopa lakiin kirjattuina, vaikka nämä kaikki ovat ammattiyhdistysliikkeen aikaansaannoksia ja ne, kuten muutkin työehdot, sovitaan työnantajajärjestöjen ja ammattiliittojen kesken työehtosopimusneuvotteluissa.

Ammattiyhdistysliike ei ole vain osa historiaa. Sopimuskorotukset takaavat palkkojen kehittymisen (SJL 9.11.2022). Ilman kollektiivisia palkkaneuvotteluja yksittäisen työntekijän ostovoima putoaisi auttamatta inflaation kelkasta. Sopimuskausi kestää yleensä kaksi vuotta ja työnantajaosapuoli ajaa kaikissa neuvotteluissa työehtoihin heikennyksiä (SJL 27.3.2023).

Silti ammattiliittojen jäsenmäärät ovat laskussa ja sopimiseen perustuvaa työehtojärjestelmää vastaan on hyökätty Suomessa viime vuosina. Vuonna 2020 Metsäteollisuus ilmoitti lopettavansa koko alaa koskevista työehtosopimuksista neuvottelemisen (HS 1.10.2020).

Uusliberalistit syyttävät ammattiyhdistysliikettä puhtaan ja rationaalisen markkinatalouden vääristämisestä omalla itsekkyydellään. Jostain syystä omaa työtään myyvien pyrkimys omien etujensa maksimointiin ei ole yhtä jalo päämäärä kuin pääomasijoittajan vastaava. (Siltala 2004, 87–89.)

Joukossa on voimaa. Saavutetut etuudet eivät ole pysyviä, jos niitä ei aktiivisesti puolusteta, eikä työehdoista sopiminen suinkaan ole ohi. Työehtosopimusten on vastattava teknologian kehittymisen, globaalien kriisien ja maailmanpoliittisten tilanteiden asettamiin haasteisiin ja niistä kumpuaviin toimittajien edunvalvonnallisiin kysymyksiin.

Esimerkiksi etätöön tekeminen yleistyi koko Suomessa koronapandemian aikana (Työolobarometri 2021, 45–48) ja se toi esille kysymyksiä internetyhteyden ja työergonomian järjestämisestä etätöössä. Journalistiliiton ja Åbo Akademin tutkimuksessa todettiin etätöön lisännen tuottavuutta ja työntekijöiden hyvinvointia, mutta ongelmiksi nousivat sosiaalisten kontaktien puute ja työn ja vapaa-ajan sekoittuminen. Nuoremmilla työntekijöillä oli enemmän vaikeuksia sopeutua etätööhön. (Backholm, K. & Aalto, T. 2021. Tutkimus koronapandemian ja etätöön vaikutuksista journalistien työhön.)

Venäjän aloittaessa hyökkäyssotansa Ukrainaan helmikuussa 2022 osa mediataloista otti käyttöön laajemmin yövuoroja vastatakseen suomalaisten uutisnälkään kaikkia eurooppalaisia koskettavasta sodasta. Erityisesti nuoret toimittajat ottivat yhteyttä liittoon saadakseen tietoa oikeuksistaan.

Ratkottavaa riittää myös itsensätyöllistäjien markkinoilla. Anni Lintula ja Meri Valkama muistuttavat teoksessaan ”Nuoren toimittajan eloonjäämisopas” kollektiivisesta vastuusta. Vaikka itselle olisi yhdentekevää paljonko töistä maksetaan, niin kollegat voivat olla toista mieltä. Vastuullinen freelancer ei hinnoittele työtään liian alas, jottei ala kurjistuisi. (Lintula & Valkama 2009, 113, 146–148.)

Vasta-alkajalla kuitenkin on harvoin mahdollisuutta neuvotella peruspalkkioita suuremmiksi. Huonot palkkiot vaarantavat myös työsuhteisten edunvalvonnan. Vastuullinen freelancer ei tee yrittämiseksi naamioitua työtä, jossa työsuhteisen työn ehdot täytyisivät, mutta asiakas yrittää kiertää työnantajan maksuja teettämällä työtä freelancerilla. (Lintula & Valkama 2009, 117.) Liiton tavoitteena on, että työehdot palkkatyöntekijöillä ja itsensätyöllistäjillä olisivat samat.

Tunnelin päässä näkyy myös valoa. Euroopan komissio antoi vuonna 2022 suuntaviivat, joiden mukaan itsensätyöllistäjillä on tietyissä olosuhteissa oikeus kilpailulainsäädännön estämättä neuvotella kollektiivisesti työoloistaan. Myös ammattiliitoilla on mahdollisuus edustaa itsensätyöllistäjiä neuvotteluissa.

Itsensätyöllistäjien tavoitekyselyssä freelancereille liitto sai vahvan mandaatin neuvotella myös freejäsentensä puolesta. Yli kolmestasadasta vastaajasta 97 prosenttia halusi liiton neuvottelevan minimipalkkioista tai korotuksista. (SJL 28.2.2023.) Liitto onnistuikin jo neuvottelemaan av-kääntäjille työehtosopimuksella sovitut yksinyrittäjien vähimmäispalkkiot. Sopimus on Suomessa laatuaan ensimmäinen. (SJL 24.4.2023.)

Suomen Journalistiliitolla on erityinen rooli paitsi jäsentensä ja kaikkien alan työntekijöiden oikeuksien edistämässä myös vastuu laadukkaasta journalismin elinvoimaisuudesta. Suomalaisten luotto uutismedioihin on yhä maailman

ykkösluokkaa (Reuters-instituutin Digital News Report 15.6.2022). Vaan kuinka kauan, jos toimitusten tulosvastuu yhä kiristyy?

Väitän, että tyytyväiset työntekijät johtavat laadukkaampaan journalismiin, mikä on demokratian ja yhteisen hyvän kannalta toivottava kehityskulku. Sen sijaan journalistisen työn kiristynyt tahti, tulosvastuun vierittäminen toimituksille ja Suomen surkea mediapolitiikka näivettävät paitsi alaa myös loppujen lopuksi demokratiaa ja koko yhteiskuntaa.

Professionaamisen työn tekijöitä ajavat erityiset motiivit. Kutsumuksen yhdistyessä leipätaistelun pakeroon työn motiivit sekoittuvat. Työnantajalla on yhä enemmän valtaa järjestää työn teko toisin kuin työntekijällä on järjestää oma toimeentulonsa. (Siltala 2004, 26.)

Siltala jakaa työmotiivit neljään päätyyppiin, joita ovat Duunari, Urakoitsija, Diakonissa ja Itsensä toteuttaja (Siltala 2004, 26). Vanhan liiton lehtimies voi olla Duunari, joka suhtautuu työhön työnä, tekee tarvittavan minimin annetussa ajassa ja jättää työt työpaikalle nauttiakseen töiden jälkeisestä vapaudestaan. Duunari ei katso hyvällä nopeaan ja tehokkaaseen suoritukseen tähtäävää Urakoitsijaa, jonka työpanoksen tehokkuudella on vaara nostaa muidenkin rimaa palkkatyössä. (Siltala 2004, 27–28.)

Hyvin tehty työ palkitaan palkkatöissä lisätöillä. Urakoitsija motivoituukin parhaiten yrittäjänä, jolloin tehokkaasti hoidetut hommat vaikuttavat positiivisesti vapaa-ajan määrään. (Siltala 2004, 28–31.)

Tärkeän työn tekijä on tärkeä, ja siksi Diakonissa kestääkkin tiettyyn pisteeseen asti työn haittapuolia (Siltala 2004, 31–32). Itsensä toteuttajalle taas palkkioksi riittää liian usein vain laadukas lopputulos, ja työn tekijä antaa itse mahdollisuuden riistää itseään (Siltala 2004, 34, 36).

Havaintojeni perusteella nuoret journalistit edustavat näistä tyypeistä useimmiten uhrautuvaa Diakonissaa ja Itsensä toteuttajaa, jolle harrastus on elinkeino. Niin Diakonissat kuin Itsensä toteuttajatkin selviytyvät huonosti

tulosvastuun kiristyessä. Mitä keskeisempää työ on minäkuvalle ja itsearvostukselle, sitä pahemmin työn ongelmat vaikuttavat (Siltala 2004, 37).

Media-alan kiristyneessä toimintaympäristössä erityisen haavoittuvassa asemassa ovat harjoittelijat, kesätyöntekijät ja muut pätkätyöläiset. Journalisti kirjoitti 14.11.2019 toimitusten tarvittaessa töihin tulevien työntekijöiden olevan huonommassa asemassa kuin toimituksen vakiväen. Osa toimitusharjoittelijoista työskentelee yhä palkatta lähes vakityötä vastaavissa tehtävissä (SJL 19.05.2021, 17.01.2022).

Alalla koetaan juuri aivovuotoa ja opiskelijat kiinnittyvät viestinnällisiin ammatteihin journalismin sijaan. Kohtaamistani ja jäsenpalautteen perusteella työ viestinnän parissa koetaan vähemmän kuormittavaksi ja palkkakehityksen mahdollisuudet positiivisemmiksi. Työn vaativuutta vastaamaton palkka, kiire ja kokemus siitä, ettei työtään saa tehdä laadukkaasti ovat syitä alan vetovoiman heikentymiseen.

Ala ei pysy elinvoimaisena, mikäli emme saa nuoria kiinnostumaan siitä. Nuoret eivät kiinnostu tai jaksa, mikäli työskentelyolosuhteet ovat sietämättömät.

3 Suomen Journalistiliiton opiskelijatoiminnan viestintä

Suomen Journalistiliitossa opiskelijatoiminta on pienistä resursseistaan huolimatta nostettu vuosi toisensa jälkeen tärkeimpien kehityskohteiden joukkoon.

Ammattiliitto vailla vahvaa jäsenpohjaa on ammattiliitto vailla mandaattia ja muskeleita. Opiskelijatoiminnan kehittäminen ja uusien sitoutuneiden jäsenten rekrytoiminen voidaan nähdä työnä kohti vahvempaa ammattiliittoa ja parempia työehtoja.

Työssäni toteutin käytännön viestintää laajemminkin, mutta opinnäytetyössä tarkastelun kohteeksi on järkevää valita selkeitä kokonaisuuksia. Tässä opinnäytetyön osassa tarkastelen edellä esitetyn argumentoinnin pohjalta laadittua Suomen Journalistiliiton opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelmaa sekä sen pohjalta toteutettua opiskelijatoiminnan viestintää.

Tarkastelen viestinnän kanavia, sisältöjä ja viestinnän vaikuttavuutta. Analysoin kehittämisprojektien lähtökohtia, prosessin toteutusta ja lopputuloksen onnistumista. Lopussa tarkastelen kehittämisprojektien muodostamaa kokonaisuutta.

Niin yksittäisten julkaisujen kuin koko opiskelijatoiminnan viestinnänkin käsikirjoitus oli hyvin pitkälti oman harkintani varassa. Minun luotettiin esiintyvän journalistiopiskelijan ja kokemusasiantuntijan perspektiivistä ja osaavan poimia liiton massiivisesta viestintämateriaalista juuri ne opiskelijaa kiinnostavat näkökulmat. Rakensin viestintää jo olemassa olevien materiaalien päälle, tein tiivistä yhteistyötä liiton viestijän kanssa, ja sain palautetta ja ohjausta opiskelijatoiminnan viestinnän yhdenmukaistamiseen koko organisaation viestinnän kanssa.

3.1 Opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelma

Pian työssä aloittamiseni jälkeen koronapandemia jumiutti opiskelijat näyttöpäätteiden ääreen. Jäsenpotentiaalinen kohtaaminen kasvokkain ei enää tullut kysymykseen, joten liiton opiskelijatoimintaa oli mietittävä uusista lähtökohdista. Oli selkiytettävä, mikä on toiminnan perusta ja mitkä ovat sen tavoitteet. Oli pohdittava, miten tavoitteet saavutetaan muuttuneessa tilanteessa. Pandemia-aika pakotti nostamaan aiemmin omalla painollaan eteenpäin seilanneen opiskelijatoiminnan niin sanotusti telakalle ja tarkastelemaan sen kuntoa ja tulevaa kurssia.

Opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelman toteutin keväällä 2020. Sen laatiminen oli paitsi tarpeellista muuttuneiden olosuhteiden takia, myös itselleni hyödyllistä, sillä samalla työnkuvani ja sen osa-alueet selkiytyivät. Viestintäsuunnitelma toimii tiukkana tietopakettina opiskelijatoiminnasta kokonaisuutena, sillä viestinnän suunnittelun lisäksi erittelin toiminnan osa-alueet ja viestinnän sisällöt.

Elisa Juholin esittää teoksessaan ”Viestintä strategiasta käytäntöön” organisaatioviestinnän nousseen merkittäväksi kilpailutekijäksi mielikuvayhteiskunnassa. Viestin vastaanottaja on yksilö, joka tiedostaen tai tiedostamattaan muodostaa mielikuvia viestivästä organisaatiosta, ja tuohon mielikuvaan pyritään vaikuttamaan, jotta se muodostuisi organisaation tavoitteiden mukaiseksi. (Juholin 2009, 25–26.)

Viestinnän strateginen suunnittelu perustuu organisaation perustehtävään ja tavoitteisiin sekä siihen, minkälaisena organisaatio näkee tai haluaa nähdä nämä tulevaisuudessa. Strategia on tulevaisuuteen suuntautunutta ja se vaikuttaa organisaation kaikkien päivittäistoimintojen taustalla. (Juholin 2009, 68–69.)

Viestinnän suunnittelijan tehtävänä on organisaatiossa tutkia ja tulkita sen arvoja ja tavoitteita. Tavoitteet ja niiden saavuttamisen keinot on viestittävä sidosryhmille ja heidän kanssaan. (Juholin 2009, 32–33.)

Viestintästrategian tai -suunnitelman tarkoitus on selvittää ne viestinnälliset keinot, jolla organisaatio tavoittelee päämääriään. Suunnitelmassa avataan viestinnän määrittelyt, valinnat ja tavoitteet, ja niiden on oltava yhdenmukaisia koko organisaation strategian kanssa. (Juholin 2009, 99, 196.)

Viestintäsuunnitelmassa muotoilin opiskelijatoiminnan viestinnän kohderyhmät, tunnistin viestinnän haasteet ja esittelin mahdolliset ratkaisut ongelmiin.

Kohderyhmiksi erittelin liiton sisäisen organisaation, jäsenet ja sidosryhmät, joista jälkimmäiseen kuuluvat esimerkiksi opiskelijoiden aine- ja koulutusajärjestöt, korkeakoulut ja työnantajaosapuoli.

Eri sidosryhmien kanssa viestitään eri tavoin. Organisaatio viestii itsestään, kuuntelee sidosryhmiä ja käy näiden kanssa keskusteluja, jotta organisaation tehtävät, tavoitteet ja saavutukset saadaan tärkeiden ryhmien ja päättäjien tietoisuuteen. (Juholin 2009, 41–42, 200–201.)

Organisaation sisäiseksi haasteeksi havaitsin opiskelijatoiminnan sirpaleisen luonteen. Opiskelijoita koskeva viestintä oli liitossa hajautettua. Toimintaa oli sekä edunvalvonta-, palvelu-, että viestintäyksikössä. Kokonaiskuvaa ei muodostunut, eikä toiminnalla ollut yksiselitteistä suuntaa tai omaa toimintasuunnitelmaa.

Haasteeseen oli jo osittain löytynyt ratkaisu, kun ensimmäinen opiskelijatoiminnasta vastaava asiahenkilö oli palkattu liiton työntekijäksi syksyllä 2018. Martta Kallionpää oli aloittanut työn ainoastaan opiskelijatoimintaan keskittyvänä asiahenkilönä. Jatkoin Kallionpään aloittamaa työtä ja kehitin opiskelijatoiminnan viestinnällistä strategiaa.

Onnistunut päivittäisviestintä tuo omat havainnot ja kokemukset työyhteisön tietoon ja edesauttaa koko organisaation tehtävien toteuttamista (Juholin 2009, 43). Osa-aikaisen roolin haasteena oli juuri päivittäisviestinnän onnistuminen. Vaikka tekemistä olisi ollut täysiaikaisellekin työntekijälle, kokemusasiantuntijuutta kuitenkin painotettiin ja työntekijä haluttiin palkata alan opiskelijoista.

Jäsenviestinnän haasteeksi tunnistin juuri opiskelijoille räätälöityjen viestien vähyyden. Ratkaisuksi tarjosin opiskelijoille suunnatun viestinnän kanavien vakiinnuttamista ja sidosryhmäyhteistyön voimistamista aine- ja koulutusala järjestöjen kanssa.

Oikea tieto on saatava oikeille sidosryhmille asianmukaisessa laajuudessa. Lisäksi on viestittävä onnistumisista, mutta myös epäonnistumisista. (Juholin 2009, 53.) Viestinnän on oltava rehellistä.

Sidosryhmäyhteistyössä korkeakoulujen ja työnantajien kanssa tunnistin haasteeksi liiton viestinnän vähyyden opiskelijoita koskevista asioista. Ratkaisuksi tarjosin selkeää viestiä siitä, että liitto välittää opiskelevista jäsenistään ja ajaa aktiivisesti näiden etua. Konkreettiseksi toimeksi ehdotin tiedottamisen lisäksi esimerkiksi kahdenvälisen viestinnän kasvattamista sidosryhmien kanssa.

Suunnittelin viestinnälle strategiset tavoitteet, joita olivat muun muassa:

1. Opiskelijatoiminnan arvostuksen nosto ja toiminnan vakiinnuttaminen omaksi osa-alueekseen liiton toiminnan sisällä.
2. Opiskelijoiden sitouttaminen jäseniksi varhaisessa vaiheessa.
3. Ideologisen kodin ja yhteisön tarjoaminen opiskelijoille.
4. Journalistiliiton jäsenyyden arvostuksen kasvattaminen.
5. Alan opiskelijoiden ja heidän työpanoksensa arvostuksen kasvattaminen.

Konkreettisia toteumia ja tavoitteita listasin muun muassa seuraavia:

1. Jäsenhankinta.
2. Jäsenten ammatillisen aseman ja työskentelyolosuhteiden parantaminen, esimerkiksi suosituksilla kesätyöntekijöiden haun aloittamisen ajankohdasta.
3. Kesätyöntekijöiden rekrytoinnin aikataulusuosituksen vakiinnuttaminen pysyväksi käytännöksi.

Viestinnässä onnistumisen mittareiksi määritin opiskelijajäsenten määrän tasaisen kasvun jatkumisen, eronneiden opiskelijajäsenten määrän laskemisen

ja opiskelijoille suunnattujen palveluiden korkean kysynnän. Näiden epäsuorien palautekanavien lisäksi onnistumista voidaan mitata suoralla palautteella, jota saadaan kyselyistä ja yhteydenotoista.

Juholin huomauttaa viestinnän suunnittelun olevan pitkälti jo olemassa olevien ääneen lausumattomien käytäntöjen auki kirjoittamista (Juholin 2009, 74). Tätä juuri tein.

3.2 Opiskelijatoiminnan viestintäkanava

Siirtymä strategiselta tasolta operatiiviselle tasolle oli yksinkertainen. Viestintäkanavia liitolla on useita: jäsenkirjeet, kotisivut, sosiaalinen media ja alan ammattilehti Journalisti. Opiskelijatoimintaa suhteutin liiton muuhun viestintään ja esitin idean opiskelijatoiminnan oman viestintäkanavan perustamisesta.

Opiskelijatoiminnan oma viestintäkanava perustettiin lokakuussa 2020. Liiton toimiessa jo niin monella eri sosiaalisen median alustalla, en nähnyt tarkoituksenmukaiseksi laajentaa uusille alustoille, vaan kanava perustettiin Instagramin tarinat-ominaisuuteen.

Aikaisemmin hyvin vähällä käytöllä olleet tarinat sopivat opiskelijatoiminnan vallattavaksi. Myöhemmin katseltavaksi tallennettavat tai 24 tunnissa katoavat kuvat ja videot olivat vuonna 2020 erityisesti nuorempien Instagram-käyttäjien suosiossa.

Tarinoiden huolettomuus ja kotikutoinen ilme sopi opiskelijatoiminnalle mainiosti. Liiton viestinnän visuaalinen yleisilme ei ole kilpailijoiden tavoin graafisen kliininen, vaan moniäänisempi. Vertaisviestintä menee varmimmin perille. Ihmiset luottavat ystävän ja tuttavän suositukseen valitessaan jotakin tuotetta (Juholin 2009, 188, 193).

Viestintäkanava valikoitui myös sen helppouden vuoksi. Tarinat soveltuivat loistavasti hetkistä kertovan ja hetkittäisen materiaalin jakamiseen esimerkiksi kokouksista, tapahtumista ja toimistolta. Viestimisen kynnys madaltui.

Liitto julkaisee Instagramin pääsyötteessä aktiivisesti ja osittain päällekkäisessä viestintäkanavassa kömmähdyksiltä vältyttiin hyvällä kommunikaatiolla.

Julkaisutiheys ja -aikataulu sovittiin liiton viestijän kanssa yhteen liiton muun viestinnän kanssa. Yllättävienkin uutistilanteiden ja hullunkuristen opiskelijatapahtumien ristipaineessa emme joutuneet tilanteeseen, jossa samalla hetkellä olisi julkaisuissa jaettu uutista toimittajien vankeustuomioista ja tarinoiden puolella hassuteltu meemeillä.

Tarinat olivat pitkälti käsikirjoitettuja ja kokouksista ja tapahtumistakin pystyi usein etukäteen suunnittelemaan viestinnälliset kärjet.

Kokenut käsikirjoittaja Jouko Aaltonen toteaa vuonna 2018 julkaistussa ”Käsikirjoittajan työkalut” -oppaassa käsikirjoittamisessa vaadittavan paitsi journalistista silmää ja taitoa kiteyttää olennainen myös persoonallista otetta, jonka avulla tuttu aihe esitetään uudella tavalla, ehkä jopa puhuttellen katsojaa. Aaltosen mukaan hyvä lähtökohta on kysyä itseltään käsikirjoittajana ”Mitä minä haluan kertoa katsojalle?” (Aaltonen 2018, 13.)

Viestintä voi onnistuneesti yhdellä kertaa vain joko välittää tietoja, muuttaa asenteita tai vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen. Näistä helpointa on tiedon välittäminen ja vaikeinta käytökseen vaikuttaminen, ja viestijän tulisikin valita päätavoitteensa ja keskittyä siihen. (Aaltonen 2018, 18.)

Kohderyhmää miettiessä on hyvä pohtia, mitä yleisö tietää asiasta jo entuudestaan ja minkälaisia asenteita heillä voi olla käsiteltävää asiaa kohtaan. Tarkemmin rajatulle joukolle räätälöidessä teoksesta saadaan Aaltosen mukaan osuvampi ja paremmin kohderyhmän tarpeet täyttävä. (Aaltonen 2018, 18–19.)

Somejulkaisujen päätavoitteet vaihtelivat. Saatoin esitellä opiskelijoille mahdollisesti uuden tiedon, kuten sen, ettei Suomen laki takaa palkallisia pyhiä kuin itsenäisyyspäivän (Finlex 26.11.1937/388), ja esimerkiksi joulun, juhannuksen ja vapun vapaat tulevat työehtosopimuksista. Toisinaan pyrin muuttamaan asenteita eli kertomaan, mitä kaikkea muuta konkreettista hyötyä ja jäsenetua liitolla on opiskelijalle tarjota. Erityisesti syksyisin julkaisut pyrkivät muuttamaan käyttäytymistä eli houkuttelemaan opiskelijat liittymään jäseniksi.

Tarinoissa painotettiin pääasiassa tiedon välittämistä. Tarkoituksena oli, että aktiivisen ja virkeän viestinnän kokonaisuuden ansiosta jäsenten kuva liitosta muokkautuisi ja se nähtäisiin entistä nuorekkaampana ja muuntautumiskykyisempänä.

Viestinnän sisällöt olivat muun muassa tapahtumaspotteja, liiton päätöksenteon behind the scenes -materiaalia, tietoiskuja liiton edunvalvontatyöstä, sidosryhmien opiskelijoille hyödyllisten tapahtumien mainostamista, jäsenetujen ja palvelujen esittelyjä sekä tietenkin tietoa liittoon liittymisestä.

Lisäksi toteutin yhteistyössä liiton opiskelijayhteistyöryhmän eli opiskelijatoimintaan keskittyvän valiokunnan jäsenten kanssa sarjan henkilöesittelyjä. Esittelyissä kymmenestä eri korkeakoulusta valiokuntaan valitut opiskelijalähettiläät esittelivät itseään, korkeakoulunsa opintoja, ainejärjestöään, opiskelukaupunkiaan ja omia suosikkejaan liiton jäseneduista. Lähettiläät toteuttivat materiaalin laatimieni ohjeiden perusteella ja se julkaistiin tarinoissa.

Viestintäkanava toimi paitsi yksisuuntaisena tiedotuskanavana myös matalan kynnyksen yhteydenottoväylänä opiskelijoille. Sain tarinoiden kommenttien kautta useita yhteydenottoja opiskelijajäseniltä koskien niin tapahtumia, jäsenetuja kuin perinteistä edunvalvontaakin.

Julkaisuväli vaihteli. Joskus julkaisuja oli useitakin päivässä, joskus osaaikaisena työntekijänä jouduin jättämään viikkojakin väliin. Yleensä pyrittiin yhden julkaisun viikkotahtiin, syksyisin tahti oli tiiviimpi ja kesäisin pidettiin taukoa. Liika yhdensuuntainen informointi ja tiedottaminen voi kääntyä tarkoitustaan vastaan. Jatkuvassa tietotulvassa merkitykselliset viestit eivät erotu ja yleisö jää kaipaamaan tulkintaa. (Juholin 2009, 44–45.)

Näyttökertoja tarinoille kerääntyi yleensä noin 100–300, ja yli puolet tarinan katsojista katsoi tarinan kokonaisuudessaan loppuun asti. Tarinoiden tekstisisältöjä myös luettiin: Instagramin tarinat mahdollistavat ohimenevän videon pysäytyskuvan tarkastelemisen ja tieto näistä katsotuista pysäytyskuvista välittyy julkaisijalle.

Vuoden 2021 syksyllä liiton Instagram kasvatti seuraajamääräänsä 136 seuraajalla. 26. elokuuta 2021 seuraajamäärä oli 1418 tiliä ja 4. tammikuuta 2022 seuraajia oli 1554. Tällä hetkellä liiton Instagramia seuraa jo yli 1800 tiliä.

Viestintää toteutettiin koherentisti tarkoitusperiään ja tavoitteitaan kunnioittaen.

Yksittäisten viestinnällisten tulemien vaikutusta on vaikea arvioida.

Jäsenviestinnän todellinen vaikuttavuus tulee arvioitavaksi pitkällä aikavälillä esimerkiksi järjestökuvatutkimuksissa ja jäsentilastoja seuraamalla.

4 Yhteenveto ja johtopäätökset

Vuoden 2023 kesätyöntekijöiden rekrytointi oli työnantajaosapuolelle haastavaa. Hakijamäärät ovat laskeneet ja nuoria ei enää saada houkuteltua maakuntalehtiin. (Suomen Lehdistö 2.3.2023.)

Paikallislehtiä lopetetaan ja Suomeen on vaarassa syntyä uutiserämaita, joissa kansalaiset eivät ole tietoisia alueensa tapahtumisista ja joissa paikallishallinto on valvonnan puutteen vuoksi tehotonta tai jopa epärehellistä (Journalisti 14.10.2023).

Seuraavaksi neljäksi vuodeksi muodostumassa oleva hallituspohja ei anna elätellä toiveita pysyvän mediatukimallin saamiseksi lähitulevaisuudessa. Se ei tarkoita sitä, etteikö aihetta olisi syytä pitää julkisessa keskustelussa ja onneksemme tässä lobbaustyössä olemme työnantajan kanssa samalla puolella

Suomea, Eurooppaa ja koko maailmaa viime vuosina koetelleet kriisit ovat osoittaneet, että laadukkaalle ja paikkansa pitävälle journalismille on yhä tilausta.

Koko media-alan yhteisenä tavoitteena tulee olla korjata journalismin rahoitusongelmat repimättä laskevien tilausten ja paperin hinnan kustannuksia työntekijöiden selkänahasta. Alan ja journalistin ammatin on näyttydyttävä tavoittelemisen arvoisena nuorille osaajille myös jatkossa.

Työsuhteeni aikana Journalistiliittoon liittyi noin tuhat uutta opiskelijajäsentä. Haasteita asettivat aikaisemmin tarjotun ensimmäisen vuoden ilmaisjäsenyyden poisto ja koronapandemia.

Koronapandemian puhjettua opiskelijoita ei voinut enää houkutella jäseniksi luennoilla ja illanvietoissa, eikä liiton nuorten jäsenten keskuudessa suosituin valtti eli pressikortti avannut ovia messuille ja näyttelyihin koronarajoitusten ollessa voimassa.

Jäseniä oli siis hankittava tietoperusteisin argumentein ja vakuuttavalla viestinnällä. Liittoon haluttiin alusta asti sitoutuneita opiskelijajäseniä, jotka tiesivät, miksi liittoon tuli kuulua, ja joilla oli halua identifioitua osaksi ammattilaisten yhteisöä.

Viestinnällä vaikutetaan mielikuviin, tietoihin ja asenteisiin, mutta viestinnän tavoitteiden pohjatessa koko organisaation tavoitteisiin ei ole vääräoppista asettaa viestinnän tavoitteeksi jäsenmäärän kasvua. On kuitenkin muistettava, ettei viestintä yksistään aiheuta kasvua. (Juholin 2009, 101.)

Jäsentilastojen valossa liiton opiskelijatoiminnan uusi sopivassa suhteessa tietopohjaista argumentointia, jäsenetuja ja solidaarisuuden paatosta yhdistelevä viestintä oli kuitenkin onnistunutta.

Lähteet

Aaltonen, J. 2018. Käsikirjoittajan työkalut: audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. Helsinki: SKS-kustannus.

Backholm, K. & Aalto, T. 2021. Tutkimus koronapandemian ja etätöiden vaikutuksista journalistien työhön. <https://journalistiliitto.fi/wp-content/uploads/2021/06/Tyoelamavaliokunnan-koronakyselyn-tulokset-kesakuu-2021.pdf>.

Helsingin Sanomat 1.10.2020. "Metsäteollisuus irtisanoutuu yleisistä työehtosopimuksista ja aikoo sopia työehdoista vain yhtiöiden ja työntekijöiden välillä". <https://www.hs.fi/talous/art-2000006654798.html>. Viitattu 16.3.2023.

Honkonen, J. & Lankinen J. 2012. Huonoja uutisia – Näin mediatalot pilaavat journalismin. Helsinki: Into Kustannus.

Journalisti 14.11.2019. "Tarvittaessa töihin tuleva työntekijä on toimituksen varaventiili ja osa työyhteisöä – ainakin melkein". <https://journalisti.fi/artikkelit/2019/11/tarvittaessa-tihin-tuleva-tyntekij-on-toimituksen-varaventiili-ja-osa-tyyhteis-ainakin-melkein/>. Viitattu 11.5.2023.

Journalisti 14.10.2022. "Mitä seuraa, kun alueen ykköslehti lopetetaan ja uutisseuranta kuihtuu? Tutkija arvelee, että kun uutisointi vähenee, kansalaiset vieraantuvat hallinnosta ja politiikasta". <https://journalisti.fi/artikkelit/2022/10/mita-seuraa-kun-alueen-ykkoslehti-lopetetaan-ja-uutisseuranta-kuihtuu-tutkija-arvelee-etta-kun-uutisointi-vahenee-kansalaiset-vieraantuvat-hallinnosta-ja-politiikasta/>. Viitattu 13.4.2023.

Juholin, E. 2009. Communicare! Viestintä strategiasta käytäntöön. Helsinki: Inforviestintä.

Julkisen sanan neuvosto 2014. Journalistin ohjeet. <https://jsn.fi/journalistin-ohjeet/>.

Laki itsenäisyyspäivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä. Finlex 26.11.1937/388.

Leino-Kaukiainen, P. & Riska-Campbell, L. 2018. Ei mikään yhden illan juttu – Journalistien järjestäytymisen vuosisata. Helsinki: Suomen Journalistiliitto ja Edita Publishing.

Liikenne- ja viestintäministeriö 2022. Mediatuen vaikuttavuuden ennakoarviointi: loppuraportti.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164282/LVM_2022_9.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Lintula, A & Valkama, M 2009. Nuoren toimittajan eloonjäämisopas. Jyväskylä: Gummerrus kustannus.

Mäntylä, J. 2004. Journalistin etiikka. Helsinki: Gaudeamus.

Pietilä, K. 2012. Journalismi ammattina. Helsinki: Gaudeamus.

Reuters-instituutin Digital News Report 2022.

<https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2022/finland>. Viitattu 10.5.2023.

Siltala, J. 2004. Työelämän huonontumisen lyhyt historia. Helsinki: Otava.

Smith, R. F. 2008. Ethics in Journalism. Blackwell Publishing.

Suomen Journalistiliitto. <https://journalistiliitto.fi/fi/liitto/tietoa-jasenistamme/jasentilastoja/>. Viitattu 15.3.2023.

Suomen Journalistiliitto 27.3.2020. ”Journalistiliitto paheksuu: ’PunaMustan omistajille superosingot – työntekijöille lomautukset”.

<https://journalistiliitto.fi/fi/journalistiliitto-paheksuu-punamustan-omistajille-superosingot-tyontekijoille-lomautukset/>. Viitattu 13.4.2023.

Suomen Journalistiliitto 5.11.2020. ”Aikakauslehtiä ei tehdä kuin makkaraa”.

<https://journalistiliitto.fi/fi/aikakauslehtia-ei-tehda-kuin-makkaraa/>. Viitattu 13.4.2023.

Suomen Journalistiliitto 19.5.2021. ”Liiton kysely: kesätyöntekijät tyytyväisiä kokemuksiinsa – korona heikensi yhteisöllisyyttä”.

<https://journalistiliitto.fi/fi/liiton-kysely-kesatyontekijat-tyytyvaisia-kokemuksiinsa-korona-heikensi-yhteisollisyytta/>. Viitattu 11.5.2023.

Suomen Journalistiliitto 17.1.2022. "Liiton kysely kesätyöntekijöille ja harjoittelijoille: moni harjoittelija tekee palkatta töitä".

<https://journalistiliitto.fi/fi/liiton-kysely-kesatyontekijoille-ja-harjoittelijoille-moni-harjoittelija-tekee-palkatta-toita/>. Viitattu 11.5.2023.

Suomen Journalistiliitto 9.11.2022. "Työmarkkinatutkimus: Työsuhteinen liiton jäsen tienaa keskimäärin yli 4000 euroa". <https://journalistiliitto.fi/fi/tyosuhteinen-journalistiliiton-jasen-tienaa-nyt-keskimaarin-yli-4000-euroa/>. Viitattu 10.5.2023.

Suomen Journalistiliitto 28.2.2023. "Itsensätyöllistäjien tavoitekysely: 97 prosenttia haluaa Journalistiliiton neuvottelevan palkkioista".

<https://journalistiliitto.fi/fi/itsensatyollistajien-tavoitekysely-97-prosenttia-haluaa-journalistiliiton-neuvottelevan-palkkioista/>. Viitattu 9.5.2023.

Suomen Journalistiliitto 27.3.2023. "Työnantaja yllätti: Esittää lyhyempiä lomia, pidempää työaika ja toistakymmentä muuta heikennystä lehdistön työntekijöille".

<https://journalistiliitto.fi/fi/tyonantaja-yllatti-esittaa-lyhyempia-lomia-pidempaa-tyoaikaa-ja-toistakymmenta-muuta-heikennysta-lehdiston-tyontekijoille/>. Viitattu 13.4.2023.

Suomen Lehdistö 2.3.2023. "Kesätoimittajien rekrytointi on vaikeutunut: 'Mielikuva maakuntalehdistö voi olla vähän pölyinen'".

<https://suomenlehdisto.fi/kesatoimittajien-rekrytointi-on-vaikeutunut-mielikuva-maakuntalehdistä-voi-olla-vahan-polyinen/>. Viitattu 13.4.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2021. Työolobarometri.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164237>.

Suomen Journalistiliiton opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelma

Opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelma

Suomen Journalistiliiton opiskelijatoiminta

Sisällys

Suomen Journalistiliiton opiskelijatoiminta	1
Alkuun	1
Opiskelijatoiminta pähkinäkuoressa	2
Viestinnän kohderyhmät, tarpeet, haasteet ja ratkaisut.....	2
Organisaatio	2
Jäsenet	3
Sidosryhmät.....	3
Viestinnän kanavat	4
Suomen Journalistiliiton viestintäkanavia.....	4
Liiton opiskelijatoiminnan viestintä.....	4
Viestinnän sisällöt ja toiminnan osa-alueet.....	5
Opiskelijajäsenyys.....	5
Jäsenpalvelut ja -edut.....	5
Opiskelijavaltuutetut.....	6
Opiskelijayhteistyöryhmä	6
Liittainfot	7
Muut viestinnän sisällöt.....	8
Ammattiyhdistys.....	8
Arvot ja sananvapaus.....	8
Ydinviesti	8
Trendit ja muutosvoimat.....	9
Viestinnän strategiset tavoitteet.....	9
Viestinnän konkreettiset tavoitteet.....	10
Viestinnän mittaaminen	10
Lisämuistiinpanoja	10

Alkuun

Suomen Journalistiliiton opiskelijatoiminta ulottuu lähes jokaiselle liiton toiminnan osa-alueelle.

Siihen kuuluu edunvalvonnallisia tehtäviä, palveluyksikön toimintaa ja viestintää.

Opiskelijatoiminnassa tuotetaan pienempiä tapahtumia pitkin vuotta ja yksi isompi, liiton vuotuinen

Opiskelijaseminaari syksyllä, joten opiskelijatoiminta sivuaa myös koulutuspäällikön tonttia.

Opiskelijatoiminnassa ei neuvotella työehtosopimuksista, mutta esimerkiksi sovitaan päätoimittajien kanssa kesätyöntekijöiden rekrytoinnin aikatauluista.

Viestintäsuunnitelma sisältää kuvauksen muodostuneista käytännöistä, arviota niiden toimivuudesta ja toiminnan kehitysehdotuksia. Opiskelijatoiminnalla ei ole suurelle yleisölle suunnattuja omia

Opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelma

viestintäkanavia, joten pohdin myös mahdollisuutta tällaisten perustamiseen tai opiskelijatoiminnan viestin tuomista näkyvämmiin koko liiton yhteiseen viestintään.

Tämän suunnitelman tarkoituksena on helpottaa uuden opiskelijatoimintaan tutustuvan työntekijän perehdyttämistä työhönsä ja tarjota lähtökohdat toiminnan edelleen kehittämiseksi. Viestintästrategiaan tutustuvan oletetaan jo hallitsevan perustiedot liiton toiminnan sisällöistä ja liiton rakenteesta.

Opiskelijatoiminta pähkinänkuoressa

Liiton opiskelijatoiminnasta vastaa palveluyksikössä toimiva opiskelijalähettiläs. Opiskelijalähettilään tehtäviin kuuluu jäsenhankinta, liiton opiskeleville jäsenille ja sidosryhmille viestiminen, yhden hallituksen valiokunnan—opiskelijayhteistyöryhmän sihteeröiminen, vuotuisen Opiskelijaseminaarin järjestäminen ja opiskelevien jäsenten edunvalvonnalliset asiat sekä kaiken tämän toiminnan ja siihen liittyvän viestinnän kehittäminen.

Opiskelijalähettiläällä ei ole omaa tiimiä, vaan hän toimii osin palveluyksikön ja osin edunvalvontayksikön kanssa tehden myös tiivistä yhteistyötä liiton viestijän kanssa.

Liiton opiskelijatoiminta ei keskity opiskelijayhdistysten tai etujärjestöjen tavoin opiskelijoiden yleiseen edunvalvontaan, vaan opiskelevien jäsenten nähdään hyötyvän samoista palveluista kuin muutkin liiton jäsenet. Näitä ovat muun muassa pätkätyöläisten, määräaikaisten ja muiden epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien sekä freelancereiden edunvalvonta, työntekijän edun mukaiset työehtosopimukset ja liiton tarjoama ammatillinen koulutus. Vielä luentosalin penkkejä kuluttavien journalistin ja viestijän alkujen on kuitenkin nähty tarvitsevan erityistä huomiointia liiton palveluissa ja tukea työuriensa alkutaipaleilla.

Korkeakouluopintojen alku on myös otollista aikaa ammattiliittojen jäsenhankinnalle. Aikaisella sitouttamisella ja opiskelijoille kohdennetuilla palveluilla pyritään saamaan opiskelijoista pitkäaikaisia ja tyytyväisiä liiton jäseniä. Opiskelijoille tarjotaan paitsi alennettua jäsenmaksua myös maksuttomia omia tapahtumia. Työehtosopimusneuvotteluissa opiskelijat on otettu huomioon neuvottelemalla työehtoihin palkat, joita alan korkeakouluopiskelijoille voidaan työharjoittelussa maksaa.

Viestinnän kohderyhmät, tarpeet, haasteet ja ratkaisut

Journalistiliiton opiskelijatoiminnan viestinnän kohderyhmät voi jakaa karkeasti organisaation sisäiseen viestintään, jäsenviestintään ja sidosryhmäviestintään. Opiskelijatoiminnasta harvoin viestitään medially näkyvyyden toivossa ja toiminnasta laaditut tiedotteet ovat usein suunnattu jäsenistölle ja sidosryhmille, joista jälkimmäinen tietty osin koostuu myös median edustajista.

Organisaatio

Organisaation sisäinen viestintä on muun muassa tilannepäivitystä opiskelijatoiminnasta muulle toimistolle viikkopalavereissa, valiokuntien kuulumisten välittämistä liiton hallitukselle ja valtuustolle esitettävien hallituksen esitysten valmistelussa avustamista. Opiskelijatoiminnasta vastaavan henkilön on hyvä tallentaa sihteeröimänsä valiokunnan kokousten pöytäkirjojen lisäksi muuta hyödyllistä aineistoa toimiston verkkolevylle, joka toimii toimiston yhteisenä materiaalipankkina. Tällaista aineistoa voi olla esimerkiksi muistiinpanot päätoimittajien kanssa käydyistä keskusteluista tai jäsenistölle tehtyjen kyselyiden pohjat.

Haaste: Liiton opiskelijatoiminta on ollut useamman yksikön alaisuudessa, jolloin kokonaiskuvaa toiminnasta ei ole muodostunut, eikä toiminta ole vakiintunut saatikka kehittynyt. Viestintä on ollut hajautettua.

Ratkaisu: Liitolle palkattiin pelkästään opiskelijatoimintaan keskittyvä henkilö, joka keskitetysti vastaa opiskelijatoiminnasta, viestii liiton muille toimijoille ja luo toiminnalle liiton muun viestinnän kanssa yhteensopivaa opiskelijatoiminnan viestintästrategiaa.

Opiskelijatoiminnasta vastaava henkilö usein rekrytoidaan opiskelijalahettiläiden keskuudesta ja hän työskentelee osa-aikaisesti omien opintojensa ohella, jolloin hänen ei voida olettaa olevan paikalla joka palaverissa. Toimiston sisäiseen viestintään ja sen sujumiseen onkin kiinnitettävä erityistä huomiota. Henkilön on oltava itse aktiivinen viestimään ja pitämään yhteyttä toimiston henkilöstöön.

Jäsenet

Jäsenviestintä voi koostua esimerkiksi pätkätyöläisten edunvalvontaa koskevien lentolehtisten laatimisesta, tiedotteiden tehtailuun osallistumisesta ja ennen kaikkea julkisesta puhumisesta erilaisissa opiskelijatapahtumissa. Opiskelijatoimintaan liittyy myös paljon kahdenvälisiä viestintää ja jäsenten neuvomista edunvalvonnallisissa kysymyksissä. Satunnaisesti voidaan myös lähettää erityisiä opiskelijatoiminnan jäsenkirjeitä sähköpostitse opiskelijajäsenille. Pyydettyessä opiskelijalahettiläs voi myös toimia toimiston kolumnistina Journalistissa ja kirjoittaa ajankohtaisista opiskelijoita koskevista aiheista.

Haaste: Journalistiliiton työ tai sen merkitys ei ole vieläkään tuttu jokaiselle alan opiskelijalle tai alalle vastikään tulleelle. Aiemmin olleen ilmaisuvouden jälkeen moni opiskelija jätti jäsenmaksun maksamatta ja erosi liitosta. Liiton palvelut ja edunvalvonnallinen rooli eivät kenties ole kaikille selvillä eli näistä viestimisessä on ollut parantamisen varaa.

Ratkaisu: Ilmaisvuosi poistettiin, opiskelijajäsenmaksua alennettiin ja jäsenhankinnassa ryhdytään painottamaan tiedollisia argumentteja ja liiton konkreettisia hyötyjä opiskelijoille. Opiskelijoille järjestettävissä liittoinfoissa panostetaan substanssiin, kuten koulutukselliseen materiaalin freelancerina toimimisesta. Näin liiton jäsenyyden viestitään tuovan mukanaan paitsi edunvalvontaa ja jäsenetuja myös ammatillista koulutusta ja yhteisöllisyyttä. Liittoon kuuluvat identifioituvat journalismin ja viestinnän ammattilaisiksi.

Viestintään on löydettävä johdonmukaisuutta ja vakiinnutettava kanavat. Opiskelijajayhteistyöryhmästä ja sen toiminnasta on tehtävä näkyvämpää jäsenistölle. Tämä voidaan saavuttaa kasvattamalla koulukohtaisten lähettiläiden roolia, esimerkiksi kouluttamalla lähettiläät oman alueensa tietopankeiksi ja "luottamushenkilöiksi" liiton opiskelijoita ja pätkätyöläisiä koskevissa asioissa. Opiskelijoiden tietoon on saatettava kenen puoleen kääntyä edunvalvontaa ja liittoa koskevissa asioissa.

Opiskelijatoiminnan oman viestintäkanavan perustamista on pohdittava tai otettava opiskelijatoiminta muuten paremmin huomioon liiton yleisessä viestinnässä.

Sidosryhmät

Sidosryhmäviestintä kattaa yhteydenotot työnantajaosapuoleen eli medioiden edustajiin ja päätoimittajiin. Yhteydenottojen luonne on usein kyselyjen tekemistä, ajankohtaisista edunvalvonnallisista seikoista huomauttamista ja esimerkiksi kesätyöntekijöiden rekrytoinnin koordinoitusta aikataulusta neuvottelemista. Yhteydenotot ovat tuttavallisia ja kankeita tiedotteita vältetään. Viestit tulee kuitenkin laatia tarkoiksi, selkeiksi ja ystävällisiksi.

Tärkeää sidosryhmäviestintää tapahtuu myös korkeakoulujen sekä opiskelijajyhdistysten kanssa. Korkeakoulujen edustajien kanssa käytävä viestintä on esimerkiksi kyselyjen tekemistä ja ajankohtaisista edunvalvonnallisista aiheista tiedottamista. Korkeakoulujen edustajia varten kannattaa laatia tai linkittää valmiit tiedotteet, sillä ne on usein helpompi saada läpi sellaisenaan ammattikorkeakoulun tai yliopiston viestinnässä sen sijaan, että viestin vastaanottaja joutuisi itse poimimaan eteenpäin välitettävän ydinsanomana sähköpostista.

Opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelma

Opiskelijayhdistysten kanssa käytävä viestintä liittyy usein tapahtumien järjestämiseen ja erilaisiin sponsorointisopimuksiin. Opiskelijayhdistyksiä voi myös pyytää välittämään liiton opiskelijoiden asioita koskevia kyselyjä omille jäsenilleen ja jakamaan tiedotteita omissa viestintäkanavissaan. Helpon tällä onnistuu koulukohtaisten lähettiläiden kautta.

Haaste: Työnantajaosapuoli ja alan korkeakoulut eivät ehkä ole tietoisia siitä, kuinka tärkeitä opiskelijat ovat Journalistiliitolle. Korkeakoulut eivät opetuksen tai työharjoitteluperiodien suunnittelussa konsultoi alan ammattiyhdistystä ja työnantajat luulevat voivansa kohdella työharjoittelijoita, kesätyöläisiä ja muita pätkätyöläisiä miten mielivät.

Ratkaisu: Liitto viestii aktiivisesti ydintehtävästään parantaa jäsentensä taloudellista ja ammatillista asemaa sekä työskentelyolosuhteita riippumatta jäsenten työnteon muodosta. Opiskelijat, pätkätyöläiset ja freelancerit tarvitsevat liiton palveluja eniten ja liiton tulee myös aktiivisesti viestiä työskentelevänsä juuri näiden jäsenten etujen ajamiseksi.

Liiton opiskelijatoiminta ja opiskelijalähtöisyys on tehtävä tunnetuksi korkeakoulujen ja median edustajien keskuudessa. Tämä saavutetaan yhteydenottojen määrää kasvattamalla ja yhteistyötä syventämällä.

Viestinnän kanavat

Liiton viestintäkanavissa on selkeitä kanavakohtaisia tyylillisiä ja sisällöllisiä valintoja.

Suomen Journalistiliiton viestintäkanavia

- Jäsenkirjeet – ajankohtaiset asiat, palvelut, kyselyt, puheenjohtajan terveiset
- Liiton nettisivut – asiallinen tiedotuskanava uutisille ja tiedotteille
- Facebook—tiedotteiden ja hyödyllisten linkkien, kuten apurahahakujen ja koulutusmahdollisuuksien linkittäminen
- Twitter—kantaaottava keskustelufoorumi ja uudelleentwiittaus
- Instagram—keski-ikäistä kökkövideohuumoria toimiston ja Journalistin toimituksen kuulumisia, juhlapyhien toivotukset yms.
- Journalisti—alan ammattilehti, mediakriittinen julkaisu, jossa käsitellään liiton toiminnan lisäksi alan uutisia ja ilmiöitä. Journalistilla on oma itsenäinen toimituksellinen prosessi, johon liiton toimisto, hallitus tai valtuusto ei voi puuttua.

Liiton opiskelijatoiminnan viestintä

- Korkeakoulukäynnit ja tapahtumissa puhuminen
- Kahdenkeskinen suora viestinvaihto korkeakoulujen edustajien ja medioiden päätoimittajien kanssa
- Opiskelijayhteistyöryhmä
- Kahdenvälinen neuvonta jäsenille ja yhteydenottoihin vastaaminen
- Fyysiset ”lentolehtiset” eli kotiin postitettavat tietopakettit vasta liittyneille tai luottamushenkilöiden työpaikoilla jakamat kesätyöläisen tai työharjoittelijan oppaat
- Oheismateriaali: haalarimerkit ja tarrat

Opiskelijatoiminnalle ei ole omia erityisiä viestintäkanaviaan, vaan opiskelijatoiminnasta vastaava liiton työntekijä tekee tiivistä yhteistyötä liiton yleisen viestinnän kanssa. Opiskelijayhteistyöryhmälle on perustettu oma Facebook-ryhmä, jota kautta liiton opiskelijatoiminnasta vastaava työntekijä jakaa opiskelijoille relevantteja uutisia liiton palveluista tai pätkätyöläisiä koskevista sopimuksista. Koulukohtaiset lähettiläät ovat jakaneet nämä eteenpäin omien opiskelijayhdistyksiensä kanaville usein suorina linkkeinä liiton tiedotteeseen ja oman yhdistyksensä viestintään sopivin äänensävyin.

Opiskelijatoiminnan viestintäsunnitelma

Pohdittava mahdollisuutta perustaa oma kanava:

- Säännölliset opiskelijatoiminnan jäsenkirjeet.
- Opiskelijatoiminnan oma Instagram-kanava tai liiton kanavan story-ominaisuuden varaaminen opiskelijatoiminnalle. Ehdotetaan Opiskelijatoiminnan säännöllistä ig-päivää, jolloin instastoryt varataan opiskelijatoiminnan käyttöön.
- Facebook -ryhmä, johon kutsutaan kaikki alan opiskelijat. Olemassa epäaktiivinen "Viestinnän opiskelijat" -ryhmä, joka vaatisi uudelleen aktivoitua.
- Nettisivuille yksi välilehti, mistä löytyisi kaikki opiskelijoita koskevat perustiedot ja ajankohtaiset asiat.

Viestinnän sisällöt ja toiminnan osa-alueet

Opiskelijatoiminnan viestinnän sisältö on pitkälti opiskelijatoiminnasta ja sen osa-alueista viestimistä. Seuraavaksi kuvataan kunkin osa-alueen pääasiallinen viestinnällinen sisältö.

Opiskelijajäsenyys

Opiskelijat ovat liiton täysivaltaisia jäseniä ja saavat samat edut ja jäsenpalvelut kuin muutkin jäsenet. Opiskelevien jäsenten jäsenmaksu on kuitenkin 4 euroa kuukaudessa, joka on huomattavasti edullisempi liiton työssäkävien maksamaan vähimmäisperusmaksuun (17e) verrattuna. Opiskelijajäseneksi voi liittyä, jos opiskelee korkeakoulussa journalismia, viestintää tai media-alaa.

Myös muita aloja korkeakoulussa opiskeleva voi saada liittyessään alennetun opiskelijajäsenmaksun, mikäli hänellä on alan työkokemusta ja tarkoituksena valmistua journalistiseen tai viestinnälliseen ammattiin.

Jos työskentelee opintojen ohella yli 18 tuntia viikossa ja työ kestää yli kuusi kuukautta siirtyy maksamaan liiton perusmaksua, joka on 1,4 prosenttia kaikista tuloista. Tällöin voi myös liittyä työttömyyskassaan, joka turvaa toimeentulon työttömyyden hetkellä. Liitto maksaa työttömyyskassan jäsenmaksun suoraan Journalistiliiton jäsenmaksusta eli jäsenelle ei koidu ylimääräisiä menoja työttömyyskassan jäsenyydestä. Jäsenille on muistutettava, että työttömyyskassaan pitää kuitenkin erikseen liittyä. Tämä onnistuu joko työttömyyskassan nettisivuilla täytettävällä lomakkeella tai ottamalla yhteyttä liiton jäsenpalveluihin.

- ➔ Koulukohtaiset opiskelijalahettiläät ovat pyytäneet tiivistettyä tietopakettia ja ohjetta työttömyyskassaan liittymisestä opiskelijana. Tällainen laaditaan ja julkaistaan joko nettisivuilla tai jaetaan lähettiläille.

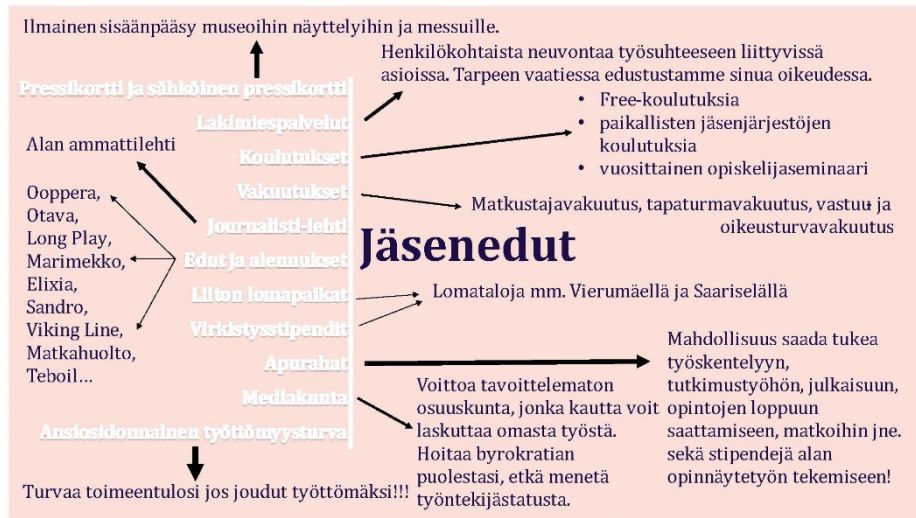
Viestinnässä on painotettava opiskelijajäsenten täysivaltaisuutta. Opiskelijajäsenyys ei ole "kevytjäsenyys".

Jäsenpalvelut ja -edut

Opiskelijat nauttivat samoista palveluista ja eduista kuin muutkin jäsenet. 4 euroa kuussa on vain 48 euroa vuodessa tai 1,5 opiskelijalounasta kuukaudessa. Opiskelijoille on viestittävä, että he saavat liiton jäsenyydestä rahoilleen vastinetta.

Opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelma

Äänensävy: Asiallinen, humoristinen, itseironinen. Vakavaa asiaa ja ay-paatosta pilke silmäkulmassa. Tiedostamme, että nuorten kuva ammattiyhdistysliikkeestä saattaa olla homeista jääriilyä. Viestitään, että liitolla on myös nuorta toimintaa ja sekä asiapitoisia koulutuksia että viini-ilta höntsäilyjä. Liitton tullaan rakentamaan journalistin tai viestijän identiteettiä, kouluttautumaan, löytämään yhteisö ja pitämään yhtä muiden ammattilaisten kanssa. Samalla ajetaan yhteistä etua ja puhutaan ay-asiaa. Kuin diggailtaisiin muka-ironisesti Agit proppia. Jokainen opiskelijatoiminnan toimija voi kuitenkin viestiä omalla tavallaan.

Opiskelijavaltuutetut

Liiton korkein päättävä elin on valtuusto ja sinne valitaan jäsenyhdistyksien kautta erityiset opiskelijaedustajat.

Jäsenyhdistys määräytyy työskentelymuodon tai työpaikan perusteella. Vaihtoehtoisesti myös asuinpaikan perusteella. Jäsen saa kuitenkin itse valita jäsenyhdistyksensä. Yleinen ohje on, että kannattaa liittyä samaan yhdistykseen kuin työpaikan muutkin jäsenet.

Jos opiskelija ei ole vielä siirtynyt työelämään tai ilmaise jäsenhakemuksessaan perusteita liittyä johonkin tiettyyn yhdistykseen liitetään hänet asuinpaikan perusteella lähimpään paikallisyhdistykseen. Metropolian ammattikorkeakoulun tv- ja elokuvaopiskelijat liitetään kuitenkin RTTL:oon.

Liiton opiskelijatoiminnasta vastaavalla henkilöllä on toimiston asiahenkilönä läsnäolo-oikeus valtuuston kokouksissa ja hän osallistuu käsiteltävien asioiden esittelyyn tarvittaessa, kuten muukin toimisto ja hallituksen valiokuntien edustajat. Opiskelijalähettiläs ei muuten osallistu valtuuston tai jäsenjärjestöjen toimintaan, joten näistä kiinnostuneita opiskelijajäseniä kehoitetaan ottamaan yhteyttä omaan jäsenjärjestönsä.

Opiskelijayhteistyöryhmä

Yhtenä liiton hallituksen valiokuntana toimii opiskelijayhteistyöryhmä. Ryhmä koostuu kymmenestä opiskelijalähettilästä kymmenestä eri viestinnän ja journalismin koulutusohjelmasta. Nämä ovat:

Opiskelijatoiminnan viestintäsuunnitelma

Tampereen yliopisto, Turun ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopisto, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Jyväskylän yliopisto, Svenska social- och kommunalhögskolan, Metropolian ammattikorkeakoulu, LAB-ammattikorkeakoulu ja Åbo Akademi Vaasa tai Vaasan yliopisto.

Ryhmä toimii linkkinä liiton ja opiskelijoiden välillä sekä auttaa kehittämään liiton palveluita opiskelijoille relevanteiksi. Ryhmä kokoontuu 4–5 kertaa vuodessa. Opiskelijayhteistyöryhmä suunnittelee ja toteuttaa kaikille opiskelijajäsenille avoimen ja ilmaisen jokavuotisen Opiskelijaseminaarin.

Opiskelijat valitsevat itse korkeakoulunsa edustajan opiskelijayhteistyöryhmään. Uuden lähettilään rekrytointi ja valinta on ollut yleensä opiskelijayhdistyksen tai korkeakoulun edellisen lähettilään vastuulla. Opiskelijayhteistyöryhmän toimintaan osallistumisesta maksetaan lähettiläille vuotuinen 400 euron suuruinen palkkio. Palkkion maksun kriteereinä on ryhmän toimintaan osallistuminen, liiton ajankohtaisista opiskelijoille relevanteista asioista viestiminen ja vähintään yhden liittoinfon pitäminen omassa korkeakoulussaan.

Opiskelijoille on viestittävä oman koulunsa lähettilään olemassaolosta. Lähettiläät tulee perehdyttää työhönsä, jotta he voivat auttaa muita opiskelijoita harjoitteluihin, työsuhteeseen ja ammattiliittoon liittyvissä asioissa. Koulukohtaisten lähettiläiden tulisi voida tarvittaessa pitää oman korkeakoulunsa liittoinfot ja jakaa perustiedot liitosta.

Opiskelijayhteistyöryhmän voisi nostaa jopa yhdeksi opiskelijatoiminnan viestinnän kohderyhmistä. Liiton opiskelijatoiminnasta vastaavan henkilön tulee myös valiokunnan kokouksien välissä aktiivisesti infota koulukohtaisia lähettiläitä liiton ajankohtaisista, opiskelijoita ja pätkätyöläisiä, koskevista asioista. Viestinnässä on oltava tarkka ja selkeä, sillä kaikkien koulukohtaisten lähettiläiden ei voida olettaa olevan täysin perehtyneitä työehtosopimusneuvotteluiden proseduureihin ja muihin ay-toiminnan kiemuroihin.

Viestinnässä valttia ovat selkeys ja lähestyttävyyys. Opiskelijatoiminnasta vastaava henkilö puhuu vertaisilleen. Koulukohtaisten lähettiläiden on voitava luottaa liiton työntekijään sekä uskallettava pyytää tältä apua ja kysyä neuvoa.

Liittoinfot

Opiskelijayhdistykset saavat käyttöönsä 300 euroa liittoinfojen tai muiden ammatillis-edunvalvonnallisten tapahtumien järjestämiseen. Rahan voi käyttää esimerkiksi liittoinfon tilavuokraan, puhujan palkkioon tai illan tarjoiluihin.

Opiskelijayhteistyöryhmän jäsenet eli koulukohtaiset lähettiläät järjestävät omissa korkeakouluissaan vähintään kerran vuodessa liittoillan, joka on avoin kaikille alan opiskelijoille kyseisellä alueella. Liittoilloissa verkostoidutaan, kuunnellaan mielenkiintoisia ajankohtaisia puhujia tai osallistutaan ammatillisiin työpajoihin. Liittoilloissa kerrotaan perusasioita Journalistiliitosta ja liiton palveluista opiskelijoille ja tarjotaan liittymismahdollisuutta.

Liittoillat ovat olleet perinteisesti helppo ja luonteva tapa uusien jäsenien hankintaan, mutta ilmaisvuoden poistuttua jäsenhankintaan tulee nähdä hiukan enemmän vaivaa. Koulukohtaiset lähettiläät suunnittelevat ja toteuttavat liittoillat yhdessä opiskelijayhdistyksensä kanssa. Monilla yhdistyksillä onkin jo perinteikkääksi muodostuneita tapoja iltojen järjestämiseen joko omatoimisesti tai yhdessä paikallisjärjestöjen kanssa. Liittoillan sisältöön on myös saatavilla ideointiapua ja puhujaehdokkaita suoraan liitolta.

Liittoilloissa tullaankin jatkossa panostamaan illan sisältöön ja liittoinfon yhteydessä painotetaan jäsenyyden mukanaan tuomia konkreettisia hyötyjä.

Ennen oli tapana tarjota opiskelijoille viiniä ja ilmaista liiton jäsenyyttä. Liiton ei kuitenkaan tule aliarvioida nuoria korkeakouluopiskelijoita tai ylläpitää stereotyyppistä kuvaa kosteasti kokoontuvasta haalarikansasta. Alkoholitarjoilu ei riitä, vaan opiskelijoille on tarjottava hyödyllistä sisältöä. Opiskelijat ovat kunnianhimoisia ja haluavat kehittyä opinnoissaan ja tulevilla urallaan. Liiton tuleekin tarjota heille jo liittoinfoissa näkymiä ammatillisesta koulutuksesta ja ajatustenvaihdosta, kaikista jäseneduista, joita liiton jäsenyydellä saa.

- ➔ Koronasyksyn tilannetta on katsottava uudesta vinkkelistä. Miten tavoittaa opiskelijat, jos lähettiläs ei pääse paikalle tai opiskelijajärjestö on linjannut tapahtumien perumisesta?

Journalistiliiton tulee myös esiintyä ylpeänä saavutetuista eduista, joita sillä on jäsenilleen tarjota. On turha hävetä vaatimusta jäsenmaksusta, vaan tuleekin omanarvontuntoisesti esitellä, mitä kaikkea hienoa jäsenyydellä saa! Jo pelkkä pressikortti on monelle opiskelijalle jäsenmaksun arvoinen etuus. Kun jäsenyyden hyödyt perustelee riittävästi jo liittymisvaiheessa, on todennäköisempää, että opiskelijat pysyvät jäseninä myös valmistumisen ja jäsenmaksualennuksen loppumisen jälkeen.

Muut viestinnän sisällöt

Opiskelijatoiminnan työn ja tapahtumien lisäksi opiskelijatoiminnassa olisi hyvä myös tuoda tuosta viestiä liiton suuremman linjan tavoitteista ja liiton ideologisesta pohjasta. Ei pidä pelätä puhua työtaisteluista tai sananvapaudesta.

Ammattiyhdistys

Moni unohtaa suomalaisen työntekijän hyvinvoinnin, ilta- ja viikonloppuisien, lomien, vanhempainvapaiden, viikkolepojen, palkkatasojen, irtisanomisaikojen, kaikkien työehtosopimuksissa neuvoteltujen työnteon ehtojen olevan ammattiyhdistysliikkeen ansiota. Jo saavutettuihin etuuksiin on helppo tottua ja pitää niitä itsestäänselvyyksinä.

Suomen laki ei kaikkia työnteon ehtoja sanele, vaan ne neuvotellaan työnantajajärjestöjen kanssa. Työehtosopimus neuvotellaan sopimuskaudeksi, jonka aikana työntekijät saavat paremmat työehdot ja työnantaja työrauhan eli lupaamme olla lakkoilematta sopimuksen voimassaolon aikana.

Kahden vuoden välein Journalistiliitto estää työnantajaosapuolta laskemasta palkkoja, pidentämästä työpäiviä ja heikentämästä irtisanomissuojaa. Ilman liiton juristeja jokainen työntekijä neuvottelisi nämä asiat itse työsopimusta allekirjoittaessa.

Opiskelijatkin hyötyvät Journalistiliitosta konkreettisesti. Esimerkiksi Journalistiliiton neuvottelemissa lehdistön ja Yle ohjelmatyöntekijöiden työehtosopimuksissa on määritelty työharjoittelusta maksettavat palkat. Nämä on neuvoteltu ja näitä on myös noudatettava.

Arvot ja sananvapaus

"Journalistiliiton erityistehtävänä on puolustaa journalismia ja sen eettisiä sääntöjä. Liitto edistää sananvapautta. Viestintäpolitiikassa päämääränä on turvata median monipuolisuus." (SJL:n tehtävät)

Ydinviesti

Suomen Journalistiliitto valvoo jäseniensä oikeuksien toteutumista riippumatta jäsenen työnteon muodosta. Liitto tarjoaa yhteisön ja eväät oman ammatillisen osaamisen ja identiteetin rakentamiseen ja jatkuvaan kehittämiseen.

Useita ydinviestejä ja eri kärkiä voidaan käyttää eri tilaisuuksissa.

Organisaation sisäisessä (erityisesti hallitukselle ja valtuustolle) viestissä huomioitava täsmennettävä opiskelijatoiminnan tarkoitusta ja tavoitteita. Moni hallituksessa ja valtuustossa istuva vanhan polven toimittaja ei ole välttämättä juuri toimittajaksi opiskellut. Heille on tarvittaessa kerrattava, miten ja missä nykyään toimittajaksi tai viestijäksi opiskellaan ja että juuri näitä tutkintoja myös rekrytoinnissa

painotetaan. Kerrattava opiskelijan ja pätkätyöläisen arjen haasteet ja selitettävä korkeakoulujen harjoittelukäytännöt. Esiteltävä opiskelijayhteistyöryhmän toimintaa ja sitä miten liitto tästä hyötyy ja miten liitto voi päätöksillään tai ulostuloillaan opiskelijoita hyödyttää.

Jäsenviesti: Olemme täällä teitä varten, ja erityisesti teitä varten. Oikeuksien valvominen riippumatta jäsenen työnteon muodosta. Tulkaa verkostoitumaan ja hyödyntäkää jäsenpalveluja. Olemme avoimia ja ihania ja erityisesti opiskelijatoimintaan on helppo ottaa yhteyttä.

Sidosryhmäviesti: Opiskelijat ovat meille tärkeitä. Työharjoittelijoita ja kesätyöntekijöitä ei voi kohdella miten sattuu. Työehtosopimuksiin on neuvoteltu harjoittelijoille palkat ja korkeakoulujen on muistettava muistuttaa opiskelijoita myös palkkaa pyytämään. Koulut voivat myös aktiivisesti käydä keskustelua palkattomien harjoittelujen ongelmista, eikä vain yrittää saada opiskelijat valmistumaan mahdollisimman pian.

Trendit ja muutokset

- Totuuden jälkeinen aika
- Vihapuhe
- Sananvapauskeskustelu
- Paikallisen sopimisen kulttuuri, jossa työnantajaosapuoli haluaa sopimisen sijaan sanella työhhdot
- Työelämän vaatimukset
- Alan digitalisoituminen ja journalismin automatisoituminen
- Itsensä työllistämisen kasvu
- Pakkoyrittäjyys
- Mediakentän keskittyminen
- Työn valuminen vapaa-ajalle
- Määräaikaisten työsopimusten ketjuttaminen
- Vakituisten työn saannin vaikeus ja elämän juurettomuus
- Osaajapako journalismista viestintään
- Asiakaslehdet, advertoriaalit, sisällöntuotanto

Miten liitto voi hyödyntää näitä tai mitä keinoja liitolla on puuttua näihin?

Viestinnän strategiset tavoitteet

Opiskelijatoiminnan arvostuksen nosto ja toiminnan vakiinnuttaminen omaksi osa-alueekseen liiton toiminnan sisällä.

Opiskelijoiden sitouttaminen jäseniksi varhaisessa vaiheessa. Ideologisen kodin ja yhteisön tarjoaminen opiskelijoille. Journalistiliiton jäsenyyden arvostuksen kasvu, jäsenyydestä tulee haluttu ja jokaiselle viestinnän ja journalismin opiskelijalle itsestäänselvyys ja ylpeyden aihe.

Alan opiskelijoiden ja heidän työpanoksensa arvostuksen kasvu. Työnantajat alkavat ymmärtää, että opiskelijoilla on arvokkaita tietoja ja taitoja, joista kannattaa maksaa palkkaa jo työharjoitteluvaiheessa. Työnantajat ymmärtävät, että opiskelijat ovat tärkeitä ja rakkaita liitolle ja Journalistiliiton jalopeura puraisee heitä nilkkaan, jos eivät kohtelee opiskelijoita ja pätkätyöläisiä hyvin.

Korkeakoulujen on ymmärrettävä, että me olemme opiskelijoiden työsuhteisiin liittyvissä asioissa tiedollinen auktoriteetti. Liitolta saa ja kannattaa kysyä aina neuvoa, materiaalia ja puhujia.

Moni moniosaaja seilaa viestinnän ja journalismin välillä ja itsensä työllistäjien on lähes mahdotonta elättää itseään vain journalistisella työllä. Opiskelijoita ei pidä laittaa valitsemaan Journalistiliiton ja esim. Viesti ry:n välillä, vaan tehtävä liitosta luontevin valinta erityisesti niille, jotka eivät ole vielä

ammattillista suuntaansa valinneet. Viestijä-identiteetin hyväksyntää on edesautettava liiton sisällä ja on tarjottava koulutuksia myös viestijäjäsenille.

Viestinnän konkreettiset tavoitteet

- Jäsenhankinta ja jäsenten sitouttaminen
- Laadukkaiden koulutusten järjestäminen opiskelijoille paikallisesti ja valtakunnallisesti
- Jäsenten ammatillisen aseman ja työskentelyolosuhteiden parantaminen, esimerkiksi suosituksilla kesätyöntekijöiden haun aloittamisen ajankohdasta
- Viestijäjäsenten ja viestijöille tarkoitettujen palvelujen profiilin nosto
- Kesätyöntekijöiden rekrytoinnin aikataulun suosituksista on tehtävä pysyvä käytäntö
- Kaikki korkeakoulut kieltävät palkattomat harjoittelut
- Kaikki työharjoittelut palkallisiksi

Viestinnän mittaaminen

Onnistumisen mittareiksi voidaan määrittää:

- Jäsenmäärä jatkaa tasaista kasvuaan
- Ilmaisvuoden poistumisesta huolimatta liittoon liitytään hanakasti
- Jäsenmaksun aleneminen saa useimmat pysymään vielä ilmaisvuoden jälkeen ja eronneiden opiskelijajäsenten määrä laskee
- Opiskelijaseminaariin tulee enemmän ilmoittautumisia kuin voidaan osallistujia ottaa
- Seminaarin palaute on hyvää
- Liiton kyselyihin vastataan ja jätetään myös avovastauksia + positiivinen palaute

Lisämuistiinpanoja

Mistä emme halua keskustella, mutta mihin on oltava vastaus (esim. operaattorit eivät lähde keskustelemaan 5G verkon säteilystä, koska sitä ei ole, mutta tähän on oltava olemassa vastaus)

Toimittajaliitto: "Se on disinformaation ja valheiden levittämistarkoituksessa perustettu kyhäelmä, jonka tarkoitus on aiheuttaa epävarmuutta ja pelkoa ja horjuttaa yhteiskuntarauhaa" – Hanne Aho, Journalistiliiton puheenjohtaja.